

## FERENCES TEMPLOM

A ferences templom - közkeletű nevén a Barátok temploma - a középkori város egykori központjában épült. Althann Mihály Frigyes püspök telepítette le a ferences szerzeteseket a romos vár területére 1719-ben. A templom gróf Koháry István adományából épült, az alapkövét 1721-ben tették le. Az adományozó portróját a templomhajó bal oldalán láthatjuk. Az építkezést 1725-ben kezdték el, melynek során felhasználták a korábbi székesegyházak és a vár építőanyagát is. A város ma is álló, legidősebb templomát 1766-ban szentelték fel a Szent Kereszt tiszteletére. A templom homlokzatának csúcsán, a háromszögletű timpanonban ferences jelvényt, alatta pedig Mária-szobrot látunk. Lejjebb, két oldalt, falfülkében Assisi Szent Ferenc és Páduai Szent Antal szobra áll.

A templombelső háromhajós, a két oldalhajó felett hosszú karzattal. A kórus rokokó díszítésű orgonaszekrényét Vitus fráter helyben lakó szerzetes faragta, az ő alkotása a különlegesen szép szószék is. Magyarország legnagyobb faoltára itt látható, három szintes, faragott-festett barokk építmény. Ennek elkészíttetését is Koháry István vállalta, hogy „emléket állítson védőszentjének, Szent István jeruzsálemi diakónusnak, az első keresztény vértanúnak. A templom nyolc mellékoltárral rendelkezik, a szentély elején jobb- és bal oldalon – másutt igen ritkán előforduló – ferdén elhelyezett oltár a Karácsonyt és a Húsvétot idézi. A templom alatt több kriptá létezik, közülük egyet használnak, a közelmúltban ide temették el a rendház utolsó lakóit.



Az orgonaszekrény egy modern orgonát rejt. A templom akusztikája kitűnő, hangversenyek rendezésére is használják. A Duna felől rekonstruált várfal egyik sarokbástyáján 2000 óta áll I. Géza király szobra, Blaskó János szobrászművész alkotása.



**Előzmények:** A mai ferences templom helyén kezdte el felépíttetni Géza fejedelem 1074-ben a már korábban, Szent István király idején (1001-1038) megalapított püspökség első székesegyházát, melynek építéséhez legenda fűződik.

A Képes Krónika leírása szerint amikor Salamon király Géza és László fejedelmek életét tört, a két fejedelem Vác környékén egyesítette haderejét. Nagy erdőség volt ott, senki sem lakott benne, csak egy Vác nevű, szentéletű remete. Róla nevezte el utóbb Géza a várost, amely ott épült. Az ütközetre várva László egy angyalt látott leszállni az égből, amint Géza fejére koronát helyez. Ekkor megfogadták, hogy ha megnyerik a csatát, templomot emelnek Szűz Mária tiszteletére. Az 1074. március 14-i győzedelmes mogyoródi csata után visszatértek a látomás színhelyére és azon tanakodtak, hogy hova építsék a templomot. Ekkor lángoló szarvú szarvas jelent meg előttük, követték őt, majd ezen a magaslati részen, Vác legmagasabb pontján megállt és eltűnt. Ezért Géza és László úgy döntöttek, hogy ezen a helyen kezdenek el építkezni. Ezen a helyen két korábbi templom pusztult el, mindkettő püspöki székesegyház rangot viselt. Az elsőt, ahogy fentebb olvasható, I. Géza építtette 1074 után, román stílusban. Gézát itt is temették el 1077-ben. Az épületet a tatárok pusztították el 1241-ben.

IV. Béla a romokon új gótikus épületet emelt, környékét várfallal vette körül. Báthori Miklós püspök Mátyás király idején reneszánsz stílusban átépítette a székesegyházat, ezt azonban a törökök robbantották fel 1620-ban. Száz évig álltak itt a pusztítás romjai, mielőtt a ferencesek elkezdték építeni templomukat.

Forrás:

Magyar Katolikus Lexikon XIV. kötet; Budapest, 2009. p. 637.

Pest Megye Műemlékei II. Budapest: Akadémiai Kiadó; p. 1958. 273-279.

Új Váci Kalauz; Vác, 1998. p. 98-103.

Vác – A Dunakanyar szíve; Vác: Vác Város Önkormányzata, 2009. p. 200-207.

Hely: [2600 Vác, Géza király tér 12.](#)